

על ריבונות ואכיפתה

מאת ד"ר יחיאל שבי

מבט מבס"א מס' 1,662, 27 ביולי 2020

תקציר: החלת הריבונות הישראלית על חלק משטחי יו"ש - למעשה ולא רק להלכה - מקבלת משנה תוקף נוכח האנדרלמוסיה ופריעת החוק ההופכות את השליטה הישראלית באזור לריקה מתוכן.

בשבועות האחרונים מתנהל מאבק בין תומכי החלת הריבונות למתנגדיה. יש הסבורים שהחלת הריבונות תביא להתקוממות ערבית, למסע לחצים בינלאומי על ישראל ולחרמות למיניהן, ויש הגורסים כי החלת הריבונות על כשלושים אחוזים משטחי יהודה ושומרון אינה מספקת.

אם נבקש לבחון את המתרחש ביו"ש בימים אלה נגלה כי הריבונות הישראלית היא מילה ריקה מתוכן. בשטח מתחוללת אנדרלמוסיה מוחלטת, אנרכיה ואובדן הרתעה מוחלט במגוון מישורים רחב:

- בחסות ירי הזיקוקים המתבצע בכל שעות היממה יורים הערבים גם מנשק קל. תירוצים יש למכביר, כשמחה על ההצלחה בבחינות הבגרות; אך היתממות השלטונות נוכח תופעה מסוכנת זאת - ברמה המוניציפלית והלאומית כאחת - חייבת להיפסק.
- המשרפות הפירטיות פועלות במרץ למרות הפעילות הנחושה מצד המשרד להגנת הסביבה והמינהל האזרחי. משרפות נסגרות ונפתחות מחדש באותו מיקום למגינת ליבם של שלטונות החוק.
- בגדר המערכת הסמוכה לכבישים המשמשים לתעבורת ישראלים ופלסטינים נפרצות פרצות. בצידו הכביש מתפתחות "תחנות מרכזיות" של מוניות פלסטיניות וטרנספורטרים המסיעים מצד לצד את המסתננים והשוהים הבלתי חוקיים תחת עינם הפקוחה של חיילי צה"ל העומדים מהצד וצופים במצב כשאיך לאל ידם לעשות דבר. וכי מה יעשה קומץ חיילים נגד מאות מסתננים בכל נקודה שהיא?
- המחסומים הפכו לפילים לבנים המשמשים בעיקר נהגים שאינם מסוגלים לחצות דרך הפרצות. והחמור מכל - הם משמשים את אותם נהגים המקפצים מנקודה לנקודה את אלפי השב"חים המסתננים דרך הפרצות.

- מול הצירים המרכזיים נפרצים צירי משנה הנמצאים במרחק נגיעה מיישובים יהודיים ומעורקי תעבורה ישראלים, ואיש אינו יודע מה מועבר בהם.
 - בכל שטח פתוח, כולל אדמות מדינה ואדמות המועצות האזוריות היהודיות, נוטעים הערבים אלפי דונמים של עצי זית המונעים כל אפשרות עתידית לבנייה יהודית בשטחים אלה; מקשים על חיילי צה"ל לספק ביטחון לתושבי האזור היהודים; ומאפשרים למחבלים בפוטנציה לפגוע במטרות ישראליות ללא כל חשש. תוכניתו של ראש הממשלה הפלסטיני לשעבר סלאם פיאד ביקשה להשתלט על המרחב הפתוח בשטחי C הנמצאים באופן רשמי תחת שליטה ישראלית מלאה. ראש הממשלה הנוכחי א-שתאיה לוחמני בהרבה מקודמו ותומך בטרוריסטים ובמשפחותיהם ללא מורא וללא כחל ושרק.
 - בכל שעות היממה נשמעות קריאות המואזינים ברמקולים עזי עוצמה: לא תמיד לצרכי תפילה, אלא, לא מעט, ובעיקר בתקופה נפיצה זו, להסתה והשתלחות בישראל.
 - ברחבי השומרון פזורים אינספור שרידים ארכיאולוגיים המצביעים על זהותם היהודית של תושביו הקדומים. פעולות ונדלזים ושוך שיטתיות (כהרס מקוואות ושדידת אבנים מבתי בד) מוחות בהתמדה העדויות לנוכחות יהודית באזור מקדמא דנא. בחסות הקורונה אף מתבצעת השתלטות על אתרי עתיקות יהודיים (כאתר החשמונאי בתל ארומה) והפיכתם לאתרי מורשת "פלסטיניים". אפילו מזבח יהושע בהר עיבל משרת את הנרטיב הפלסטיני.
- מה על ישראל לעשות? לאכוף סמכותה בשטחים הנמצאים תחת שליטתה ולנהוג בהם מנהג בעלים ללא פשרות תוך קביעת רף עונשין ברור ובלתי מתפשר כנגד כל הפרת חוק.
- אדם השותל באורח בלתי חוקי כרמי זיתים על אדמת מדינה חייב לדעת שהוא צפוי לקנס משמעותי ויידרש לפנות את העצים בעצמו. מטיף המסית במסגד ייאסר וכמוהו אדם הבונה באורח בלתי חוקי. מבנים בלתי חוקיים ייהרסו ועלות הריסתם ופינויים תושפת על בניהם. מגבלות תנועה יושתו על מנהיגים פלסטינים התומכים בטרור.
- ככל שישראל תקל ראש בהתמודדות עם אנרכיה ופריעת חוק קיבוצית זו היא תשלם מחיר כבד יותר. והראיה - מחירה העולה של אזלת היד בהתמודדות עם פריעת החוק ההולכת וגואה בנגב והאלימות הקשה בקרב ערביי ישראל.

* ד"ר יחיאל שבי הוא חוקר במרכז בגין סאדאת ומרצה למדעי המדינה באוניברסיטת בר-אילן.